

Sestra Julie

Jan Valíček

2. místo v II. kategorii

Psal se rok 1996, byl červen a jedna z mnoha absolventek třetího ročníku Masarykovy univerzity v Brně právě dokončila své vysokoškolské studium. Emílie se už v mládí toužila stát zdravotnicí. Když byl její mladší bratr nemocný, vždy se o něj pečlivě a s láskou starala. Milovalaten pocit, že může pomáhat lidem, dávat jim všechno svoje úsilí a vidět jejich rozzářené oči. Nyní, po několikaletém studiu, se jí konečně splnil celoživotní sen – stala se zdravotní sestrou. Už zítra měla nastoupit do Fakultní nemocnice v Brně Bohunicích.

Tu noc nemohla usnout. Tak dlouho čekala a tak moc se těšila... Už zítra to přijde, konečně nastane nová etapa jejího života, na kterou se celou tu dobu připravovala. Nepochybovala, že toto je její úděl, dovršení její dlouhé cesty. Bude sloužit lidem, nic víc nechtěla a nikdy chtít nebude.

Následovala životní etapa trvající téměř čtrnáct let. A že byla krásná. Každý den s pacienty byl přesně takový, jaký si ho představovala. Tedy vlastně ne, bylo to mnohem lepší. Vždy s úsměvem na tváři vcházela hlavními dveřmi do budovy, v čase ranním nebo večerním, v zimě či horku. Nic a nikdo jí nemohl překazit věc, která ji činila šťastnou – její práci. Stala se pro ni alfou iomegou. Nepotřebovala dovolenou, lázně ani jiné vymoženosti. Slunce jejího života se vznášelo nad Bohunickou nemocnicí. Kdyby mohla, trávila by v nemocnici celé dny i noci. Volné chvíle vyplňoval spánek a poslech Mozarta.

Jenže nic netrvá věčně... Začalo to začátkem roku 2020. Světem se šířila informace o nové, extrémně nakažlivé nemoci. Její původ, symptomy ani nebezpečnost nikdo přesně neznal. Zprávy z Číny mluvily jasně: „Nesmíme tuto nemoc podcenit. Mohla by způsobit globální pandemii!“ Ale bylo už pozdě. Nemoc se objevovala po celém světě a ochromila i velmi vyspělé země.

V tu dobu začalo pro Emílii nové období. S přicházející nemocí nastala i změna pracovní pozice. Což o to, místo zůstalo stejné, ale byla převedena na kovidové centrum. Už nemohla chodit do nemocnice hlavním vchodem, už se nemohla na své okolí usmívat, dokonce se ani nemohla oblékat jako sestra. Její bílý plášť nahradil velký, nepohodlný skafandr. Kůže na ruku byla ukryta pod několika vrstvami rukavic a jakýkoli náznak úsměvu byl ukryt pod rouškou nebo respirátorem. Nastal konec laskavé péče o pacienty. Nyní byl kontakt omezen jen na nejnnutnější péči. Ani láskyplné pohlazení po ramenou nebylo povoleno.

Situace trvala už víc jak půl roku. Pacienti se na lůžkách měnili jak ponožky. Málokdo zůstal na stejném pokoji déle než tři dny. Volných lůžek bylo stále méně, a proto byli lidé co nejdříve odesíláni do domácí péče. Jak se situace zhoršovala, i Emilie ztrácela naději. Jindy usměvavá, pozitivní a energická sestra se změnila v robota. Práce ji přestávala bavit. Cítila, že je potřebná, ale chyběl jí kontakt s pacienty, trocha lidskosti. Domů se vracela pozdě a utahaná. Přestala poslouchat svoji oblíbenou muziku a z důvodu kontaktu s pozitivními pacienty se musela izolovat od svých blízkých.

Jak čas plynul, její oči byly stále smutnější. Vzít si volno nepřipadalo v úvahu, lidé ji přece potřebovali. Únava a vyčerpání se stále zhoršovaly, až Emilie připomínala spíš náměsíčného než zdravotní sestru. Avšak pacientů přibývalo. Na nástěnce v převlékárně byl vyvěšený seznam zesnulých pacientů. „To je tento týden už třetí...“ povzdychla si a v očích se jí zaleskly slzy. Zhluboka se nadechla a zapnula oblek. Na pokoji byl dle předpokladu nový pacient.

V široké nemocniční posteli nehybně leželo malé, hubené tělíčko. Přivezli ho v noci. Nic oněm nevěděli, jen základní informace ze zdravotnické karty. S nikým nekomunikoval. Ležel nehybně, od sochy jej odlišoval jen periodicky se zvedající hrudník. Oči upřeny do stropu, jakoby se snažily propálit stěny pokoje a vyhlédnout ven.

„Dobré ráno, chlapče...“ přivítala ho Emilie až nezvykle vřele. Po chvíli ticha pokračovala: „Tak ty jsi tu nový. Neboj, nebudeš tu dlouho. Takové mlad'ochy jako ty posílají domů raz dva. Máte ještě pevné zdraví,“ pokusila se zahájit konverzaci. Chvíli čekala. Odpovědi se jí nedostalo, a tak začala s rutinními procedurami. Vyměňovala mu kapačky. Jeho ruce byly ztuhlé, nedařilo se jí zavést jehlu do žíly.

„Mladý muži,“ spustila už lehce znepokojeně. Zanechala své snahy, postavila se nad to drobounké stvoření a pronesla: „Nevím, jestli jste si toho všiml, ale nejste tady na pokoji sám. Všichni ti lidé čekají na moji pomoc. Byl byste tak laskav a trochu povolil ruku? V nejlepším případě s ní trochu zapumpoval, abych mohla lépe najít žílu.“

„Vécéé...“ zaznělo tiše.

„Co prosím?!“ oponovala mu netrpělivě Emilie.

„Záchod...“ špitl už o něco hlasitěji.

Emilie se plácla dlaní do čela zabaleného v igelitu a ukázala na dveře se symbolem panáčka. Mladík vyletěl z postele jako střela. Po docela dlouhé chvíli se vrátil.

„Omlouvám se vám.“ Špitl tiše. „Nikdy jsem v nemocnici nebyl, a když jsem byl připoután k tomu igelitovému pytlíku, nemohl jsem se hnout z lůžka.“

„To je v pořádku...“ odvětila pobaveně Emilie. „Stačí zazvonit a my ti pomůžeme,

kdybys cokoli potřeboval.“ Zaváděla mu nové kapačky. Chlapec na ni pochybně hleděl jako na vraha.

„Co to je?“

„Kapačky.“

„A co jsou ty kapačky?“

„Je to věc, díky které mě budeš muset během dne ještě několikrát zavolat, jestli nechceš, abychom ti nasadili pleny.“ Zažertovala sestra. Po chvíli byly všechny nezbytné procedury dokončeny. Chlapec se zdál klidnější, přesto z něj vyzařovala nejistota a chlad. Nevěnoval nikomu ani pohled. Opět hleděl nepřítomně do stropu. Odmítl snídani ani obědvat nechtěl.

„Prosím tě...“ zaklepal Emílii někdo na rameno. Byla to jiná zdravotní sestra. „Tys zavedla tomu klukovi na pětce kapačky?“

„Nooo, vlastně jo!“ odpověděla Emílie trochu překvapeně.

„Nemohla bys ho nějak donutit jíst? Snídaně se ani nedotknul a ani oběd nechce. Třeba ho nějak přesvědčíš,“ poznamenala spěšně.

„Jasný,“ odpověděla Emílie a v očích se objevila špetka radosti.

„Zdravím,“ uvítala chlapce mile. „Jak se máš? Už ses tu trochu rozkoukal?“ pokračovala energicky. Odpovědí jí byl jen pohled plný obav a strachu, který však rychle nahradila radost.

„To jste vy, ta sestra z ranního, ehm...“

„Ano, Emílie jméno mé. Ty prý vůbec nic nejíš. Upřímně řečeno, jídlo od maminky tu sice nedostaneš, ale holky v kuchyni to všechno vaří s láskou. Byly by zklamané, kdyby zjistily, že jsi jejich jídlo ani neochutnal.“

„Já vím, nechci je zklamat. Víte, já se tu cítím celý nesvůj. Nikoho tu neznám. Všichni jsou tu tak zvláštní až děsiví. Krom vás jsem tu s nikým nepromluvil. Když někdo prožije několik měsíců v izolaci, není pro něj snadné se objevit v naprosto neznámém prostředí, plném cizích lidí. Nezlobte se na mě, ale fakt to nejde. Kdybyste jen chápala...“

„Chápala co?“ Skočila mu Emílie netrpělivě do řeči.

„Když jsem byl malý, můj otec se pohádal s mojí matkou. Něco se stalo, nevím co. Pak jsem žil u babičky a dědy, asi od čtyř let. Babička se o mě starala dobře a laskavě. Byla nejbližší člověk, kterého jsem měl. Nedávno k nám domů přijela sanitka. Stalo se to v noci. Spal jsem. Ráno byla pryč. Nejmilejší člověk, kterého jsem v životě měl, zmizel jak pára nad hrcem. Odvezli ji ti lidé ve skafandrech a už nevrátili. Od té doby žijeme s dědou

sami. Ptal jsem se, kdy se babička vrátí. „Už brzy,“ říkal mi, avšak po dvou měsících mi došlo, že se nevrátí. A pak si najednou jedné noci přijeli i pro mě. Prý jsem přišel do kontaktu s infekční osobou. Představte si, vezmou vás, naloží a hodí do postele. Ti, kteří vám sebrali nejbližšího člověka, si teď vzali i vás. Řekněte mi, proč bych tu měl někomu věřit? Už jsem se v lidech zklamal dost...“ Sklopil oči a po tváři mu stekla slza.

„Jejdamane, chudáčku, to je mi strašně líto. My ti tu ale nechceme ublížit.

Naopak se ti snažíme pomoci,“ odvětila Emílie vlídně a laskavě, jak nejvíc dovedla.

„Stejně jako babičce, že?“ oponoval sarkasticky.

„Když ti tak vadíme, proč se se mnou bavíš? Nejsem snad i já ta zrůda v obleku?“

„Vy jste jiná... Přes ten hábit je z vás cítit laskavost a dobré srdce. Prosím, přijdete ještě? Nikoho jiného tu nemám,“ odvětil klučina s očima plnými naděje.

„No, nemůžu tu s tebou být pořád, ale budu se snažit ti být na blízku. Začneme tím, že mi už přestaneš vykat, to přátelé nedělají,“ pousmála se.

„Fajn, já jsem nějaký Eda,“ představil se konečně.

„Těší mě, Edo. Já se jmenuji Emílie. Doufám, že si budeme rozumět, ale mám ještě jednu podmínku... Hned teď sníš ten oběd!“ Oba vypukli v hlasitý smích a Eda se pustil do jídla.

Večer se znovu setkali. Emílii už za hodinu končila směna. Chtěla chlapce ve volné chvíli trochu rozptýlit.

„A co kamarádi, Edo?“ začala Emílie debatu. „Vidáte se často?“

„Upřímně řečeno, měl jsem dva. Tvořili jsme nerozlučnou trojku už od školky. Chvilí předtím, než u nás propukla epidemie, jsme se pohádali. Posmívali se mi, že nemám rodinu, že žijus babičkou a podobně. Tvrdili, že to myslí ze srandy, mě to však legrační nepřipadalo. Když nás zavřeli doma, přestali jsme se spolu bavit. Byl jsem sice tou dobou osamělý, ale zjistil jsem, že mám čas na to, abych poznal sám sebe, kým jsem a co je v mém životě důležité. Nikdy dřív mě nenapadlo takto přemýšlet. Do té doby mě zajímalo jen jak se zalíbit spolužákům, být originální či kolik lidí mám v přátelích na Facebooku. Teď jsem přestal používat sociální sítě a krom videohovorů skrz školu jsem svůj kontakt omezil na minimum. Kolik času mi protéklo mezi prsty? Při zbytečném projíždění sociálních sítí, hraním počítačových her nebo čuměním na filmy a seriály. Najednou jsem měl tolik volného času. Dopoledne na naší zahradě, procházka se psem nebo čtení knih... Ach, kolik času jsem ztratil a jak málo mi ho zbývá,“ dokončil svoji řeč smutně.

„Jejda, neupadej do depresí. Seš mladej a máš ještě celý život před sebou, tak nemluv, jakoby tě už pohřbívali. Třeba já jsem už od mládí věděla, čím chci být, co mě

baví a naplňuje. Obětí bylo mnoho, ale každým dnem získávám nové a nové radosti, i když je jich v některé dny méně,“ utišovala ho Emílie.

„Tobě se to řekne. Dosáhla jsi všeho, máš vysněnou práci, rodinu. Já ztratil vše a celou dobu k tomu byl tak slepý. Čas běží všem stejně rychle, ale je jen na nás, jak jej dokážeme zúročit. Doteď jsem jím tak marnil a najednou cítím, jak málo mi ho zbývá.“

„Ale ty toho máš ještě tolik před sebou... Takhle nemůžeš mluvit. Život je krásný, proč naněj hledět stále tak pesimisticky a depresivně. Přestaň se zaobírat tím, co bylo a žij přítomnost. Navíc, vždy se kolem nás dá najít alespoň trocha radosti,“ oponovala Emílie.

„Ne, pro mě už ne. Připadal jsem si šťastný, ale byl to jen klam, jen moje mylné pocity. Až teď jsem pochopil, jak je svět bolestivé místo,“ odmlčel se.

Po chvíli přemýšlení se Emílie trochu posmutněle znovu přihlásila o slovo: „Možná se ti zdá bolestivé kvůli tomu, co právě prožíváš. Ne vždy je k nám osud příznivý, ale kdybychom nezakusili útrapy a pády, nezažívali bychom takovou radost při úspěších a vítězstvích. Můj otec říkával, že šťastným se stal ten, kdo se naučil radovat se z maličkostí. Tak si to dobře zapamatuj, ať se z toho nezblázníš. Už musím jít, končí mi směna. Dobrou noc a děkuji za pěkný, i když trochu depresivní večer. Ráno se zase uvidíme,“ ukončila Emílie konverzaci a usmála se na hochu.

„Děkuji a maj sa...“ zamával Eda sestře, mizející ve dveřích. „Jen...“ podotkl tiše Eda, ale Emílie už byla pryč.

Ten den se stal pro Emílii zlomovým. Kdo by tušil, že ji z tíživé životní situace vytáhne hoch, který nemůže najít záchod. Dnešní den se nevrátila domů unavená a strhaná, naopak plná energie a nadšení z příjemného dne v práci. Ten klučina si ji získal, aniž by si to uvědomoval či něco zvláštního vykonal. Emílii naprosto změnil život. Její skafandr se dnes nezdál tak těžký a nepříjemný a ani rouška a rukavice jí tolik nevadily. Usínala a těšila se na další setkání s tím, naprvní pohled tak obyčejným, chlapcem.

Noc byla temná a dlouhá. Emílie se nemohla dočkat dalšího dne a skoro ani oka nezamhouřila. Měla hlavu plnou myšlenek a nápadů, jak utěšit tu ubohou bytůstku, která na ni už jistě netrpělivě čeká. Vstala ještě o hodinu dřív než obvykle. Dopřála si pořádnou snídani a pečlivě si vyčistila zuby. Snad si ani neuvědomovala, že přes roušku její dech nebude cítit. Dorazila k nemocnici a vydala se bočním vchodem. Hlavu měla plnou myšlenek a nápadů. Tolik mu toho chtěla říct. Zbývalo jí ještě poměrně dost času, proto si zašla udělat kávu. Kávovar se nacházel v druhé sesterské místnosti na konci dlouhé chodby. Po chvíli byl ranní životabudič hotov a ona se odebrala, ponořena do svých

myšlenek, k převlékárně. V klidu vypila kelímek a šla si pro pracovní oděv. Kdyby bylo oblékání všech vrstev na čas, Emílie by dnes bezkonkurenčně zvítězila.

Svoji obchůzku po pokojích začala na pětce. „Určitě se už nemůže dočkat, chudák malá.“ Otevřela dveře a v posteli u dveří ležel pacient. Chvilí nevěřicně hleděla a pak opustila pokoj. Několikrát se zhluboka nadechla. Znovu vstoupila a začala obvyklé procedury. Každému pacientovi vyměnila kapačky, avšak Edovi ne. Nemohla, už je nepotřeboval. „Určitě už je zpátky doma, s dědou a pejskem. Škoda, že jsme se nestihli rozloučit. Teď jemu určitě dobře,“ uklidňovala se během polední pauzy.

Odpoledne na pokoji objevila list papíru. Ležel na zemi a z dálky vypadal jako toaleták. Zvedla ho. Zjistila, že jde o dopis. Rychle jej schovala a pokračovala v práci. Směna skončila. Vracela domů se smíšenými pocity. Na jednu stranu cítila lítost nad ztrátou blízkého člověka. Na druhou se jí díky němu výrazně ulevilo. Práci vnímala opět stejně jako před vypuknutím pandemie. Ten hoch jí vrátil chuť do života. Přece pocítovala prázdné místo. Ani poděkovat a rozloučit se s ním nestihla. Večer usnula rychle bezstarostným spánkem. Noc byla klidná a tichá. Ráno měla volno.

Čekala ji odpolední směna. Stavila se v obchodě. Už dlouho nebyla mezi lidmi v civilu. Vnímala, jak se lidé štítí ostatních. Jeden mladý pár jí vytkl, že nedodrhuje dvoumetrové rozestupy a nepoužívá rukavice. Celou cestu domů nad tím přemýšlela a celá situace jí ležela hodně hluboko v žaludku. Dříve se lidé v obchodě zdravili a byli na sebe milí. Dnes se jeden druhého bojí a obviňují se navzájem. Strach už ovládl celou společnost. V průběhu dne hodila situaci za hlavu. Po polední pauze na sebe nasoukala bílý oblek. Navlékla si rukavice a před zrcadlem nasadila štít. Otočila se a zatajil se jí dech. Stála přímo před nástěnkou, na které bylo Edovo jméno. „Zemřel včera ráno, nebylo mu ani patnáct...“ Oči se jí zalily slzami. Zbytek směny uběhl rychle, ale přesto byl těžší než obvykle. Necítila horko, únavu ani stres. Všechny tyto pocity přebil smutek. Rozléval se v jejím těle, jako voda v uzavřené pet lahvi. Když nemusela, s nikým nemluvila. Domů se vrátila až pozdě v noci. Zabořila se hlavou dopolštáře a brečela jak želva.

„Já hloupá. Jak jsem mohla být tak slepá. Moje emoce mě zaslepily a já si ani neuvědomila, že bych ho už nemusela vidět. Nikdo si na něj nevzpomene. Byl človíčkem tak opomíjeným a zdánlivě zbytečným. Kdybych ho ještě jednou mohla pohlédit, říct naposledy ahoj. Nikoho neměl. Bude zapomenut jako stará hračka, se kterou si nikdo dlouho nehrál. Měl toho... Měl toho ještě tolik před sebou. Kdyby jen věděl, jak moc mi pomohl a co pro mě znamenal,“ propukla v zoufalý pláč a nářek.

„Lidé jsou tak slepí. Ta nemoc nás rozděluje a pak zůstáváme sami, dokonce i na

sklonku života, kdy své blízké nejvíc potřebujeme. Co po nás zbyde, co jsme dokázali? Staneme se jen číslem v seznamu, jen jedním z mnoha jmen. Avšak Eda nebyl jen jedním z mnoha. Možná toho v životě moc nedokázal, přesto měl jeho život velkou cenu a poslední den jeho života je toho důkazem.“ Pak si uvědomila: „Musím stejně tak pomáhat i ostatním. Ukázal mi, že i když se zdá člověk tak malý a zbytečný, může dokázat mnoho. Neměli bychom nikoho soudit jen proto, jaký se nám jeví. Vždy je čas se změnit a udělat se svým životem něco, čím se stane cennějším v očích druhých. Přesto bych se s ním ještě jednou tak ráda viděla, ještě jednou mu pohleděla do těch hlubokých sytě modrých očí...“

„Ach, já husa hloupá! Vždyť mám ten dopis, musel být od něj. Určitě, chtěl mi ho dát další ráno.“ Rozběhla se do skříně a vytáhla svoje včerejší kalhoty. List byl pomačkaný, přesto dobře čitelný. Upřímnost psaní se jí vryla do srdce. Bylo na něm napsáno: *Pro moji Julii od Romea.*

Milá sestro Emílie,

Píši dopis, neboť cítím, že mi už nezbývá moc času a ráno se už nevidíme. Chtěl bych tohořict tolik a zároveň, když Tě vidím, vím, že není třeba slov.

Nejprve bych Ti chtěl poděkovat. Ten poslední den jsem jen díky Tobě zjistil, že svět ještě není úplně ztracené a zlé místo. Blízcí lidé jsou cenní. Často jejich význam vyjde napovrch, až když je ztratíme. Naše sebejistota a lehkomyšlnost nás tak zaslepují, že si ani nepřipouštíme neuvěřitelnou rychlost času či možný zásah osudu. Pokud tam nad námi někdo je, věřím, že se musí válet po zemi smíchy a zároveň plakat nad tím, jak naivní a sebejistí lidé jsou. Nejsem věřící, avšak přesto cítím, že nějaká vyšší moc nám dala zde na zemi úkol, který musíme v určitou chvíli života splnit. Odměnou nám je to, co jsem zažil dnes večer. Nedokáží to vysvětlit slovy, ale byl jsem zkrátka šťastný.

Dále bych Tě chtěl poprosit, abys netruchlila. Nemáš k tomu důvod! Pomohla jsi mi splnit onen úkol, který na mne tak dlouho čekal. Kdyby se mě teď někdo zeptal, co nejlepšího a nejúžasnějšího jsem v životě udělal, bez váhání bych řekl: Rozveselil jsem a uzdravil zdravotní sestru. Kéž by víc lidí pochopilo, že pravá radost se skrývá v tom, udělat radostné ostatní. Kdyby se mne někdo zeptal na stejnou otázku o rok dřív, asi bych musel se sklopeným pohledem odvětit, že se jedná o výhru v nějaké počítačové hře nebo že jsem vyhrál v tombole na maškarním plese album na fotografii.

Nakonec bych měl ještě jednu prosbičku. Dělej dál zdravotní sestru tak dobře a alespoň se stejnou radostí jako dosud. Možná si to neuvědomuješ, ale musela jsi v životě udělat radost velkému množství lidí. Vůbec jsi je neznala, přesto jsi s nimi jednala lépe než

sama se sebou. Věř mi, že se Ti to jednou stonásobně vrátí. Mohl bych o Tvé dobrosrdečnosti psát ještě hodiny, ale to není podstatné.

Pokud ses dočetla až sem, na konec dopisu, tak Ti gratuluju a doufám, že Tě moc nenudil a snad trochu potěšil. Dělej prosím dál radost lidem kolem sebe a opatruj se.

Posílám velkou nálož

vřelých obětí, nějakéj Eda.

P.S.: Vždy, když si dáš nějakou dobrou zmrzlinu, tak si na mě vzpomeň.

Emílie se pomalu napřímila. Byly tři hodiny ráno. Přes slzy viděla sotva metr před sebe. Utřela si oči kapesníkem, opláchla si obličej, zhluboka se nadechla a šla si do Tesca koupit zmrzlinu.